

ղաղութեան, փրկարար շուականի խոնարհ երկրպագութիւնը: Արդ ինչ որ Հիւնէկարաներու եւ փիլոմոնաներու քով մուտ սկսած է գտնել, կարող է Հռիփսիմներու եւ Սաթիկիներու քով ալ գտնել. եւ եթէ Հեղինակը ապագային այս տեսակ խնդիրներու հայեցող մատնին մէջ ցիրոցան, յայտնի ու լռելայն հաղորդած սկզբունքները ճոխացնելով մէկ ամփոփ եւ լուսաւոր գլուխի մէջ դետտել, առաւել էւս շնորհապարտ կը կացուցանէ իր ընթերցողները:

ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ ՄԻԻԿԱՆ. — Հրապարակ. Ժողովրդական երգեր: Կ. Պոլիս 1895 Տպգ. Առատուրեան. 128, էջ 16, 9/10մ 1/2ը:

Հեղինակը ծանօթ է արդէն իր Ժողովրդական բանաստեղծութեանց բովանդակութեամբն ուրիշ հրատարակութիւններով, որոնք հասարակութեան մէջ ընդունելութիւն գտած են: Իր «Սփոփանք Նումիկն», սպասած է, իսկ «Իլլական կեանքի Նումաքներ», արդէն երկրորդ տպագրութեան արժանացած են. այժմ կ'ընծայէ մեզի Հեղինակը իր թէեւ փոքրիկ բայց սիրուն քնարիկը, որ ութը համեմատաբար համառօտ ու ընդարձակ ոտանաւոր (Ժողովրդական երգեր) կը բովանդակէ. «Համօ», «Անճարակը», «Ընդհանրականութիւն», խաչն առաջը, «Խման գիշերը», «Թըւարթիկ եմ», «Արժապետին Երեւանը» եւ «Նոր փեսան» են այս երգերուն խորագիրները: Ոտանաւորները ընդհանրապէս լու. կազմուած եւ սահուն են. «Խման գիշերէն» հետեւեալ պատահիկը

Ուր մինաց, ճիւղ է առ տարի գարուն,
Փոշին ու քորտինք ամառ օրերուն.
Հատաւ փառած ունի, կը տիրէ ձրմու,
Փողոցն ինկեր եմ, կէս մերկ կիսամուս:
Խօսքը մըլերիս, ալ լուսնիմ շապիկ,
Ոտերս որ ըսես, շատուց են բապիկ.
Ա՛յր կը քաշեմ չոր հացի մը քլուս,
Այս է ինծի պէս մարդուն շուշկուս:
Հա, գէշ կատակ չէ, ծերուկ Ս. Եսկիւր,
Թաթուէ մորտքը, ձուռ թափէ լոփ լոփ.
Ո՛հ, ո՛հ, ինչ ցուրտ է, սառեւի է գետին,
Զըմուռ կոյ ձրմու, գեւ աւար ետին: Եւս.

փոքր ի շատէ լոյս կը սփռէ. «Բնարիկն» ներքին յատկութեան ու լեզուական նկարագրին վրայ. Պր. Յովհաննիսեան սիրող է Ժողովրդական պարզութեան, իսկ լեզուի կողմանէ կը հետեւի ոչ այնչափ Ժողովրդական իսկական ուսմանը որչափ ընտանեկան բարբառի: «Բնարիկն» ութը թերթը յաճախ յանդիցիւր տպաւորութիւն կը թողուն ընթերցողին վրայ:

Հ. Ա. Ա.

ՄԱՆԻԿԱՆ

ՄԱՆԻԿԱՆ

Յոսիսի Պիւնիկի թղթաւորը:

Վաղրդա գրեթէ երկու տարւոյ պէտք ունէր արեւմտեան Ափրիկէի՝ Տահոմի սեւաւ մորթ իշխանն կատարելապէս նուաճելով հպատակեցնելու: Եւ այս գործս՝ որ ցարդիցի Տոտս (Dodds) զօրապետին էր յանձնուած, ստուգել գիւրին չէր, որովհետեւ առ Տահոմիացիս ոչ միայն ազգին ընդհանուր պաշտպանութիւնն նուիրական պարտք կը համարուի, այլ նաեւ իշխանն անձին պաշտպանութեան համար ունի Աֆրիկէն քաջամարտ գունդ մը, որ 800 մարտիկ՝ յամուսնութենէ ինքնակամ հրաժարեալ կանանցմէ կը բաղկանայ, որոնք իրենց յանդգնութեամբն ու քաջարտութեամբն այրերն ալ կը գերազանցեն: Իրենց պաշտպանութեան գործինն էին՝ դաշոյն, գերանդի, աղիւն, եւ սակէ զատ ուրիշ բազմաթիւ կրկնահար հրացաններ եւ հին առքանակներ: Բայց այս ամենայն չկրցաւ իրենց օգնել. յամին 1893 Սեպտեմբերին Գաղղիացիք պատերազմն վաստակեցան. իսկ իւր մարդիկներէն լքուած ու մատուած Բալանսի քաջաւորն մերթ այս եւ մերթ այն գիւղի մէջ կը պահուէր, իւր անձին հետամուտներէն պրծելու համար: Այս աննպատակ բախտէն պատելու եւ ֆէրիէրգուութն ու խանդաղատութիւնը շարժելու համար, 1893 Յունիս տարւոյ Սեպտ. 30ին Պէհանցին վերջին մարդաղոհը կատարել տուաւ. իւր քով մնացած սակաւամիւս գերիները մորթել հրամայելով: Սակայն դէր իւր ջնրմ աղաչանաց չլսեցին, եւ Գաղղիացիք սատակապէս կը հալածէին: Եւր վերջապէս յետին կարտութեան հետամտից մերձեանք իմացաւ, մեծ ցաւով իւր մայրն ալ զոհել հրամայեց, որպէս զի անդիի աշխարհքն իւր կէտէ հոյր հաւատարմութեամբ պատմէ հոս իրեն պատահածներն որ թերեւս սարդ քարման տանի: Սակայն դեռ Նոյն օրը Յունուար 25ին ստիպուեցաւ Պէհանցին փոքր գիւղի մը մէջ յաղթական Գաղղիոյ կամաց առանց պայմանի անձնատուր ըլլալ: Պէհանցին՝ Տոտս զօրապետին տարուեցաւ եւ անկից քոտնու ծովեզերեայ քաղաքն՝ ուր կաղնեայ ստուար տախտակներէ շինուած պատուարի մը իւր բաղամսերունը ընտանեօրը հանգրծ արգելուեցաւ:

Գաղղիացի նմանահան մը ինչորեց իշխանէն որ իւր ընտանեօքն հանգրծ լուսանկար

